

nominał	100 zł
metal	900/1000 Au
stempel	lustrzany
średnica	21,00 mm
masa	8,0 g
wielkość emisji (nakład)	3.400 szt.

Awers: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, po bokach orła oznaczenie roku emisji: 20-04, pod orłem napis: ZŁ 100 ZŁ, w otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. Pod lewą łapą orła znak mennicy: $\frac{m}{w}$.

Rewers: Popiersie króla Przemysła II. Z lewej strony półkołem napis: PRZEMYSŁ II, z prawej: 1295-1296.

Projektant awersu: Ewa Tyc-Karpińska
Projektant rewersu: Robert Kotowicz

Moneta została wyprodukowana w Mennicy Państwowej SA w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

Moneta kolekcjonerska

W dniu 20 lutego 2004 r. Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monetę kolekcjonerską przedstawiającą króla Przemysła II, o nominale 100 zł, wykonaną stemplem lustrzanym w złocie, przedstawiającą popiersie króla. Moneta jest kontynuacją serii „Poczet królów i książąt polskich”, zapoczątkowanej przez Narodowy Bank Polski w 1979 r.

Przemysł II, syn księcia poznańskiego Przemysła I oraz Elżbiety, córki Henryka II Pobożnego wrocławskiego, urodził się 14 października 1257 r., cztery miesiące po śmierci ojca. W prowincji wielkopolskiej panował książę kaliski, jego stryj, Bolesław Pobożny. Skupiał on w swych rękach władzę nad całą Wielkopolską, w tym poznańskim księstwem Przemysła I, i z tego tytułu objął opiekę nad małoletnim bratankiem. Sam nie mając syna, troskliwie wprowadzał Przemysła w arkana polityki, przygotowując do objęcia w przyszłości niemałego dziedzictwa, którym była Wielkopolska. W przeciwieństwie do rozdrobnionych

Kujaw, Mazowsza i Śląska stanowiła ona jednolitą całość. Bolesław powierzał bratankowi ważne zadania polityczne, jak nominalne dowództwo wyprawy na Brandenburgię w 1272 r., kiedy odzyskano strategiczny gród Drezdenko nad Notecią. Jednakże stryj nie chciał dzielić się z bratankiem ani władzą, ani księstwem, zwlekając z wydzieleniem Przemysłowi ojcowskiego księstwa poznańskiego, mimo że ten osiągnął wiek 15 lat, ówczesnie umożliwiając już samodzielne rządy. W 1274 r. Brandenburczycy spalili Poznań. Ambitny bratanek nie chciał czekać na dziedzictwo i skupiwszy wokół siebie stronnictwo możnowładcze, zbuntował się i korzystając z trudności stryja, wymógł na nim oddanie dzielnic ojcowskiej wraz z Poznaniem. Od razu uwikłał się w zatargi między książętami śląskimi, wspomagając Henryka IV Probusa, księcia wrocławskiego. Po bezpotomnej śmierci Bolesława Pobożnego w 1279 r. Przemysł otrzymał jego dzielnicę i w ten sposób ponownie połączył wszystkie ziemie Wielkopolski. Nie odwzajemniając przychylności Przemysła, Henryk IV Probus podstępnie uwięził go w 1281 r. i zmusił do oddania ziemi wieluńskiej, a trzy lata później, wspierając rycerstwo buntujące się przeciw wielkopolskiemu księciu, zajęł ziemię kaliską. W 1282 r. Przemysł zawarł w Kępnie układ z Mściwojem II, księciem gdańskim, zapewniający Przemysłowi objęcie Pomorza Gdańskiego po śmierci Mściwoja. Sojusz ten zahamował agresję brandenburską na Pomorzu. W 1287 r. Przemysł i Mściwój zawarli w Słupsku przymierze brandenburskie z księciem zachodniopomorskim Bogusławem IV. Przemysł odzyskał również ziemię kaliską i rudzką. W 1290 r. na mocy testamentu Henryka Probusa objął rządy w Krakowie. Wkrótce jednak utracił je na rzecz Władysława Łokietka, księcia sieradzkiego, a następnie króla Czech, Wacława II. W celu opanowania Małopolski, kluczowej dla całej polski dzielnicy, Przemysł zawarł trójstronne przymierze z książętami kujawskimi: Władysławem Łokietkiem i Kazimierzem, księciem łęczyckim. W 1293 roku poślubił Małgorzatę, córkę Albrechta III, margrabiego brandenburskiego. Związek ten umożliwił mu po śmierci Mściwoja II objęcie w 1295 r. bez przeszkód ze strony margrabiów brandenburskich zapisanego mu w testamencie Pomorza Gdańskiego. Przemysł stał się w ten sposób najpotężniejszym z piastowskich książąt. Dało mu to realne możliwości zjednoczenia ziem polskich, tym bardziej że tendencje zjednoczeniowe, głównie wyższego duchowieństwa, popieranego przez rycerstwo i mieszczaństwo, stawały się coraz silniejsze. Nie czekając na odzyskanie Krakowa, 26 czerwca 1295 r. w Gnieźnie arcybiskup Jakub Świnka koronował Przemysła na króla Polski. Koronacja ta – pierwsza od czasów Bolesława Śmiałego – podkreśliła zasadę jedności państwa i choć nie

doprowadziła do całkowitego zjednoczenia wszystkich ziem polskich, przywróciła jednak Królestwo Polskie. Koronacja napotkała opór w kraju – niektórych rodów możnowładczych – oraz za granicą. Część możnych wielkopolskich, zwłaszcza Nałęczów i Zarębów, przyjęła akt koronacji jako zagrożenie dla swych interesów i sprzymierzyła się z margrabiami brandenburskimi. Z ich polecenia, przy współudziale rodu Zarębów, król został zamordowany 8 lutego 1296 r. w Rogoźnie. Pochowano go w katedrze poznańskiej. Przemysł był trzykrotnie żonaty, z drugiego małżeństwa pozostawił córkę Ryksę Elżbietę.

Zbrodnia rogozieńska przyczyniła się do gwałtownego wzrostu nastrojów antyniemieckich w Polsce i prawdopodobnie wpłynęła na odwrócenie się wielkopolskiego społeczeństwa od następcy Przemysła, Henryka III Głogowskiego (który na mocy testamentu otrzymał dzielnicę Przemysła) ku księciu Władysławowi Łokietkowi, znanemu z niechęci do Niemców.

Opracowano w NBP na podstawie:

1. „Poczet królów i książąt polskich”, Czytelnik 1978
2. „Księga królów i książąt polskich” pod red. naukową Stefana K. Kuczyńskiego, Świat Książki 1999
3. „Polskie dzieje od czasów najdawniejszych do współczesności” Alicji Dybkowskiej, Jana Żaryna, Małgorzaty Żaryn, PWN 1994 oraz źródeł encyklopedycznych

Wszystkie monety kolekcjonerskie są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.